

Jūratė Litvinaitė

Istorijos

pasitikrinamieji testai
9 klasei

Turinys

TRUMPAI APIE LEIDINĮ	4
KAIP MOKYTIS: KELETAS PATARIMŲ IR SVARBIŲ SĄVOKŲ	5
ISTORIJOS MOKYMO(SI) PASIEKIMŲ Į(SI)VERTINIMO UŽDUOTYS:	
Diagnosticinis užduočių paketas: istorijos mokymosi pasiekimų (iki 9 klasės) į(si)vertinimas. 8 klasės kurso kartojimas	10
I užduočių paketas. Nuo Baroko epochos iki Apšvietos amžiaus: idėjos ir jų sklaida	18
II užduočių paketas. Nuo Prancūzijos didžiosios revoliucijos iki Vienos kongreso	33
III užduočių paketas. Pramonės revoliucija. Lietuva Rusijos imperijoje: 1815–1864 m.	47
IV užduočių paketas. XIX a. politiniai ir socialiniai judėjimai. Politinės minties raida	62
V užduočių paketas. Nacionalinių sąjūdžių epocha. Lietuvių tautinis atgimimas	77
VI užduočių paketas. Imperializmas. Pirmasis pasaulinis karas ir jo padariniai	91
Apibendrinamosios 9 klasės kurso kartojimo užduotys	106
9 KLASĖS KURSO PASIEKIMŲ DIAGRAMA	116

Trumpai apie leidinį

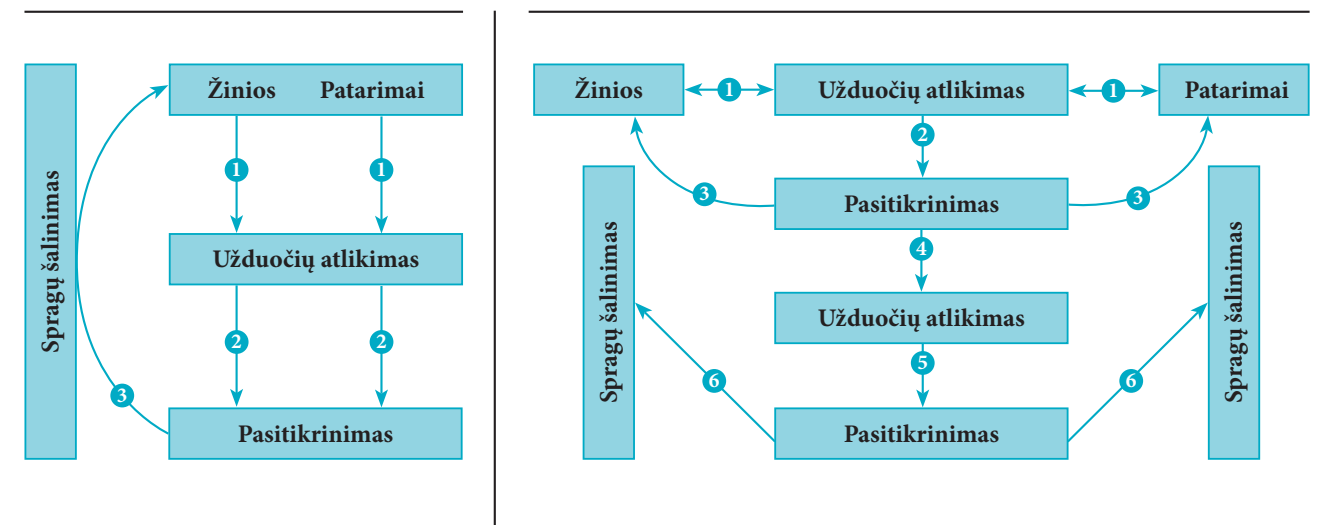
Istorijos patikrinamieji testai sudaryti pagal Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose (2008) pateiktą 9 klasės istorijos kursą. Vadovaudamiesi šiomis programomis ir šiuolaikinės istorijos didaktikos pasiekimais mokiniams ir jų mokytojams siūlome:

1. Keletą rekomendacijų, kaip mokytis.
2. Diagnostinių užduočių paketą. Jis sudarytas iš pagrindinės mokyklos istorijos kurso (7–8 klasių). Užduotys mokytojui padės nustatyti devintokų pasiekimų lygį, pakartoti praeitų metų kursą, mokiniams – patikrinti, ką jie prisimena iš istorijos kurso, ir numatyti, kurias istorijos pažinimo sritis reikia stiprinti ir plėtoti.
3. Šešis užduočių paketus, leidžiančius pagerinti, įtvirtinti ir į(si)vertinti atskirų 9 klasės istorijos kurso temų pasiekimus. Kiekviename užduočių pakete yra:
 - skyrelis „Ką pa(si)tikrinsime“, kuriame trumpai aprašyti nagrinėjamos temos istorijos programos reikalavimai ir paaiškinta, ką padės į(si)vertinti pateiktos užduotys;
 - skyrelis „Kodėl tai svarbu“, kuriame trumpai apibūdintos nagrinėjamos temos sąsajos su šių dienų pasauliu ir paaiškinama jų svarba;
 - testas, kurį atlikdami mokiniai patikrins žinias ir supratimą;
 - darbo su šaltiniais užduotys, kurias atlikdami mokiniai labiau patikrins gebėjimus ir nuostatas.
4. Užduočių paketą, skiriamą visos 9 klasės kursui apibendrinti.

Kaip mokytis: keletas patarimų ir svarbių sąvokų

Paprastai mes patys susikuriame tinkamiausią būdą mokytis, tad atsakymų, kaip mokytis, tikrai žinome daug. Jiems visiems galima pritaikyti dvi pagrindines mokymosi strategijas:

- Pirmiausia perskaitoma teorija (vadovėlio tema, kitų šaltinių medžiaga), įsidėmima reikalinga informacija, išnagrinėjami patarimai, kaip taisyklingai atlikti užduotis, patikrinama, kaip pavyko viską įsidėmėti ir pritaikyti konkrečioms užduotims.
- Pirmiausia atliekamos užduotys, stebima, kokių žinių trūksta, kokio tipo užduočių nepavyksta tinkamai atlikti.

Taikant bet kurią mokymosi strategiją jums prireiks patarimų, kaip atlikti užduotis, ir Bendrojo istorijos žodyno, kuris padės suprasti kai kurias užduotyse vartojamas istorijos sąvokas.

PATARIMAI

TESTO ATLIKIMAS

Testas – tai užduotys, kuriose pateikiami keli atsakymo variantai, iš kurių reikia pasirinkti tik vieną. Atliekant skirtingų tipų užduotis tikrinamos ir žinios, ir supratimas. Klausimai, tikrinantys žinias, yra paprastesni – vienas atsakymas aiškiai iš kitų išsiskiria tuo, kad yra teisingas.

PAVYZDYS (paryškintas atsakymas teisingas)

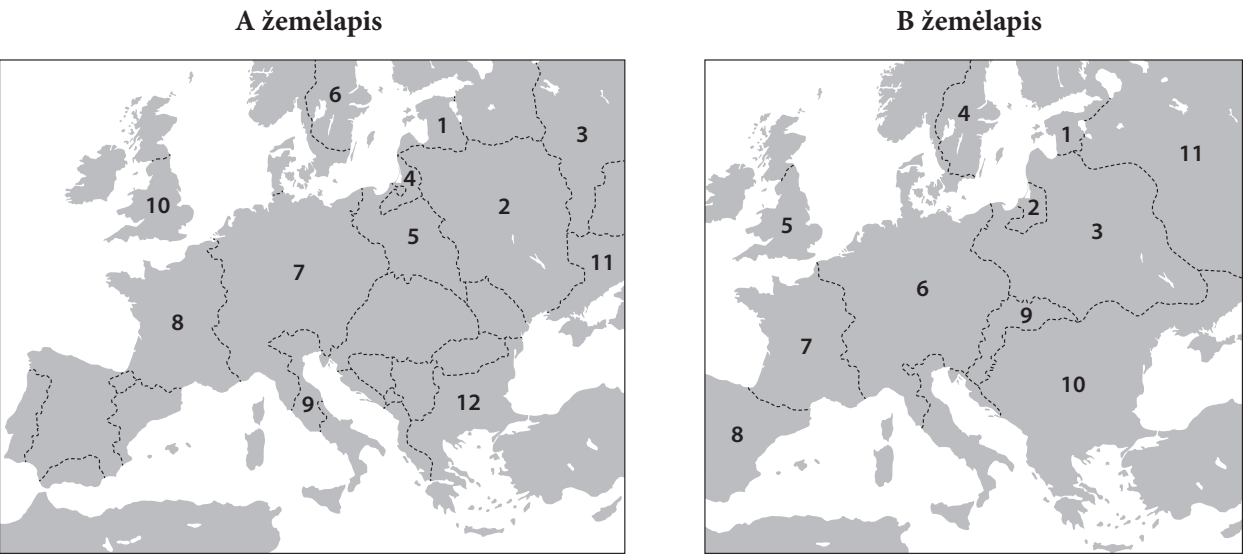
Pirmasis pasaulinis karas prasidėjo:

A. 1907 m.	C. 1915 m.
B. 1914 m.	D. 1918 m.

DARBAS SU ŽEMĖLAPIAIS IR ŠALTINIAIS

I UŽDUOTIS

Išnagrinėkite žemėlapius ir atsakykite į klausimus.

11. Įvardykite valstybę, A žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 2. Nurodykite jos pirmtaką – valstybės kūrėją. **2 taškai**

12. Pagal valstybės, A žemėlapyje pažymėtos skaičiumi 2, sienas nustatykite istorijos laikotarpį, kurį atspindi žemėlapis. **1 taškas**

13. Įvardykite valstybę, A žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 4. Kuriame amžiuje ši valstybė įsikūrė prie Baltijos krantų? **2 taškai**

14. Įvardykite valstybę, A žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 5. Nurodykite jos valdymo formą XIV a. **2 taškai**

15. Įvardykite valstybę, A žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 7. Koks religinis sąjūdis buvo paskelbtas šioje valstybėje vykusiame Tridento susirinkime XVI a. viduryje? **2 taškai**

16. Įvardykite valstybę, A žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 9. **1 taškas**

17. Įvardykite valstybę, A žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 12. Kuriame amžiuje ji žlugo? **2 taškai**

18. Įvardykite valstybę, B žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 1. **1 taškas**

19. Įvardykite valstybę, B žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 2. Kokio religinio sąjūdžio laikais ji įsikūrė? **2 taškai**

20. Įvardykite valstybę, B žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 3. Koku dokumentu patvirtintas jos įkūrimas? **2 taškai**

21. Pagal B žemėlapyje esančių valstybių sienas nurodykite istorijos laikotarpį, kurį atspindi B žemėlapis. **1 taškas**

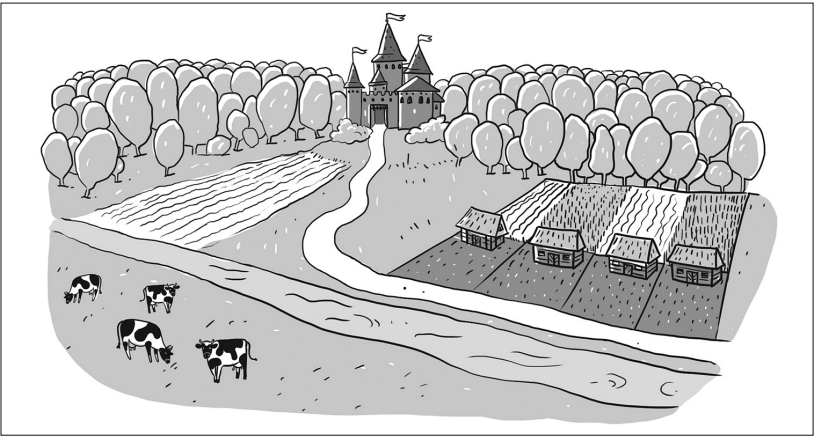
22. Įvardykite valstybę, B žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 8. Nurodykite vieną garsų jos keliautoją. **2 taškai**

23. Įvardykite valstybę, B žemėlapyje pažymėtą skaičiumi 10. Nurodykite joje įtvirtintą religiją. **2 taškai**

II UŽDUOTIS

Perskaitykite ir išnagrinėkite šaltinius. Remdamiesi žiniomis ir pateikiamais šaltiniais atlikite užduotis.

A šaltinis. **SENJORIJA, VIII a.**

B šaltinis. VALSTIETIS SU ŠEIMA VYKSTA Į TURGŲ, XIII a.

C šaltinis. VALSTIEČIO ĮBAUDŽIAVINIMO RAŠTAS, VIII a.

Ponui broliui <...>. Visiems yra žinoma, kad ištiko mane didžiausias skurdas ir užgulė sunkūs rūpesčiai, ir visai neturiu iš ko gyventi bei rengtis. Todėl, mano prašomas, tu neatsisakei įteikti man, didžiai skurstančiam, <...> savų pinigų; o aš visai neturiu iš ko [jų] grąžinti <...>. Todėl aš prašiau pavergti mano laisvą asmenybę ir patvirtinti, kad nuo šiol jūs turėtumėte visišką laisvę daryti su manim viską <...>, būtent: parduoti, iškeisti, bausti.

D šaltinis. IŠ VIII a. METRAŠČIO

Gyveno kažkada Volene galingas didikas, <...> daug valdų įvairiose vietose turėjęs ir godžiai į savo kaimynų turtą žvalgęsis. Vieni laisvieji žmonės <...>, tikėdamiesi, kad jis bus [jiems] geras ir mielaširdingas, perdavė jam savo žemes ir pasidarė jo činšininkais, kad, jo globojami ir ginami, būtų saugūs. Jis gi <...> pradėjo engti juos: iš pradžių vargino prašymais, vėliau <...> liepė jam patarnauti, lyg jie būtų buvę jo baudžiauninkai... būtent – spaudė juos lauko darbais <...> ir kuo išmanydamas... Negalėdami priešintis, nenoriai darė jie tai, ką jiems liepdavo.

E šaltinis. ŽEMĖS ŪKIO PERMAINOS

24. Remdamiesi A šaltiniu paaiškinkite, kas yra *senjorija*. Kokios žmonių grupės gyveno senjorijose? Atsakydami remkitės šaltinyje pavaizduotais pastatais (nurodykite žmonių grupes ir pastatus, kuriuose gyveno tų grupių asmenys). **3 taškai**

25. Kaip vadinamas A šaltinyje matomų žemių savininkas (šia sąvoka viduramžiais buvo vadinami žemės savininkai)? Kaip buvo vadinama jo valdoma žemė? **2 taškai**

26. Kaip vadinami žemės savininkai C ir D šaltiniuose? Remdamiesi C ir D šaltiniais apibūdinkite žemės savininkų padėtį viduramžių visuomenėje. **4 taškai**

27. Remdamiesi B ir D šaltiniais paaiškinkite, kas yra valstiečiai. Nurodykite pagrindinį jų pragyvenimo šaltinį. **3 taškai**

28. Remdamiesi C ir D šaltiniais paaiškinkite, kaip keitėsi valstiečių teisinė padėtis VIII a.: nurodykite, kuriai socialinei grupei jie priklausė iki VIII a., kuriai ėmė priklausyti VIII a. (šaltiniuose pateikiami tų grupių pavadinimai). **4 taškai**

29. Remdamiesi C ir D šaltiniais nurodykite valstiečių padėties visuomenėje pokyčių priežastis. **2 taškai**

30. Paaiškinkite sąvoką *prievolė*. Remdamiesi C ir D šaltiniais paaiškinkite, kokių prievolių turėjo valstiečiai, pasikeitus jų padėčiai. **3 taškai**

31. Remdamiesi E šaltiniu nurodykite, kokių naujovių viduramžiais atsirado žemės ūkyje. **3 taškai**

32. Remdamiesi E ir B šaltiniu paaiškinkite, kodėl viduramžių pabaigoje valstiečių padėtis dar kartą ėmė keistis, ir nurodykite, kaip. **4 taškai**

ĮSIVERTINIMAS

Žinios ir gebėjimai	Klausimai	Taškai		Pasiekimų lygiai		
		Galima surinkti	Surinkta	Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Žinios apie viduramžius (sąvokos, faktai, istorinės asmenybės, laikotarpio požymiai, orientavimasis žemėlapyje)	3, 5, 7, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 26	13		3–6	7–10	11–13
Žinios apie naujuosius amžius (iki XVII a. pr.) (sąvokos, faktai, istorinės asmenybės, laikotarpio požymiai, orientavimasis žemėlapyje)	4, 6, 10, 15, 18, 19, 20, 22, 23	13		3–6	7–10	11–13
Gebėjimas orientuotis istoriniame laike	1, 8, 12, 17, 21, 32	6		2–3	4–5	6
Gebėjimas dirbti su rašytiniais ir ikonografiniais šaltiniais	24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32	13		4–6	7–11	12–13
Gebėjimas atitinkamomis sąvokomis įvardyti istorinius objektus, reiškinius, procesus ir paaiškinti sąvokas	2, 9, 14, 24, 25, 27, 30	8		2–3	4–6	7–8
Gebėjimas atskleisti ir paaiškinti istorinės kaitos procesus	28, 29, 31, 32	7	7	1–2	3–5	6–7

Ženklu ✓ pažymėkite užduotis, kurias atlikti jums buvo ypač lengva.
Ženklu ⊖ pažymėkite užduotis, kurias atlikdami patyrėte sunkumų.
Numatykite, ką turėtumėte pasikartoti ar pasipraktikuoti, siekdami ugdyti istorinį raštingumą.

DIAGNOSTINIS UŽDUOČIŲ PAKETAS: TAŠKŲ IR BALŲ LENTELĖ, PASIEKIMŲ LYGIS

Taškai	60–56	55–53	52–47	46–38	37–32	31–21	20–15	14–9	8–0
Balai	10	9	8	7	6	5	4	3	2
Lygis	Aukštesnysis		Pagrindinis			Patenkinamas		Nepatenkinamas	

I užduočių paketas

Nuo Baroko epochos iki Apšvietos amžiaus: idėjos ir jų sklaida

KĄ PA(SI)TIKRINSIME

- Žinias ir supratimą apie XVII–XVIII a. įvykius, asmenybes, reiškinius, pagrindines idėjas ir jų įtaką vėlesniems laikotarpiams.
- Gebėjimą įvairiais būdais užrašyti istorinį laiką ir laikotarpius.
- Gebėjimą analizuoti ir atsakymą pagrįsti rašytinių ir ikonografinių šaltinių informacija.
- Gebėjimą vartoti ir paaiškinti istorines sąvokas.
- Gebėjimą išskirti įvertinimus, vertinti ir savo vertinimus argumentuoti.

KODĖL TAI SVARBU

Baroko laikotarpio paveldas – ypatingas Lietuvos palikimas. Vilnius neretai vadinamas Šiaurės baroko sostine. Apšvietos amžiuje kilo nemažai pažangių idėjų, kurios davė pradžią moderniajai demokratijai, žmogaus ir piliečio teisėms, gamybos pokyčiams, dabartinei švietimo sistemai, sveikatos apsaugai, mokslo susiskaidymui į atskiras šakas. Apšvietos laikotarpiu susikūrė JAV – svarbi mūsų valstybės partnerė ir sąjungininkė.

TESTAS

I VARIANTAS

(į kiekvieną klausimą yra tik po vieną teisingą atsakymą, vertinamą **1 tašku**)

1. Pasirinkite teisingą chronologinę įvykių seką:

A. JAV ir Didžiosios Britanijos taikos pasirašymas.	A. A; C; D; B.
B. JAV Konstitucijos paskelbimas.	B. B; D; A; C.
C. Kolonijų steigimo Šiaurės Amerikoje pradžia.	C. C; D; A; B.
D. Liudviko XIV valdymo pradžia Prancūzijoje.	D. D; A; C; B.

2. Anglijoje XVII a.:

A. Įsitvirtino absoliutizmas.	C. Vyko valdžios ir piliečių konfliktai.
B. Buvo pastatyti Versalio rūmai.	D. Žlugo monarchinis valdymas.

3. Abiejų Tautų Respublikoje XVII a.:

A. Karaliaus valdžia buvo paveldima.	C. Paplito baroko stilius.
B. Klestėjo miestai, amatai ir prekyba.	D. Vyko visuotiniai seimo rinkimai.

4. Prancūzijoje XVIII a.:

A. Įvestas privalomas pradinis mokymas.	C. Paleisti Generaliniai luomai.
B. Kuriamos kolonijos.	D. Vyko pilietinis karas.

5. Petro I laikais Rusijoje:

A. Įkurta nauja sostinė.	C. Plito Šarlio Lui de Monteskjė idėjos.
B. Kūrėsi demokratija.	D. Valstiečiai buvo paversti baudžiauninkais.

6. Džordžo Vašingtono prezidentavimo laikais JAV:

A. Atkurta metropolijos valdžia.	C. Įtvirtinta visų žmonių lygybė.
B. Galiojo konstitucija.	D. JAV okupavo Angliją.

7. Apšvietos sąjūdžio dauguma dalyvių:

A. Griovė bažnyčias.	C. Teigė, kad reikia laikytis higienos, sanitarijos.
B. Įkūrė pirmuosius universitetus.	D. Smerkė bet kokią valdžią.

8. Prūsijos valstiečiai XVIII a.:

A. Gyveno nedideliuose miesteliuose.	C. Vykdydė baudžiavines prievoles.
B. Kalbėjo prūsiškai.	D. Vertėsi amatais ir prekyba.

9. Anglijoje per pilietinį karą:

A. Kovėsi JAV ir Anglijos kariuomenės.	C. Škotija prarado nepriklausomybę.
B. Kovėsi Anglijos ir Rusijos kariuomenės.	D. Pergalė atiteko parlamentui.

10. Apšvietos laikotarpiu buvo padarytas ir pritaikytas gamybai šis išradimas:

A. Garo variklis.	C. Telefonas.
B. Elektros generatorius.	D. Vidaus degimo variklis.

DARBAS SU ŠALTINIAIS

I VARIANTAS

Išnagrinėkite šaltinius. Remdamiesi šaltiniais ir žiniomis atlikite užduotis.

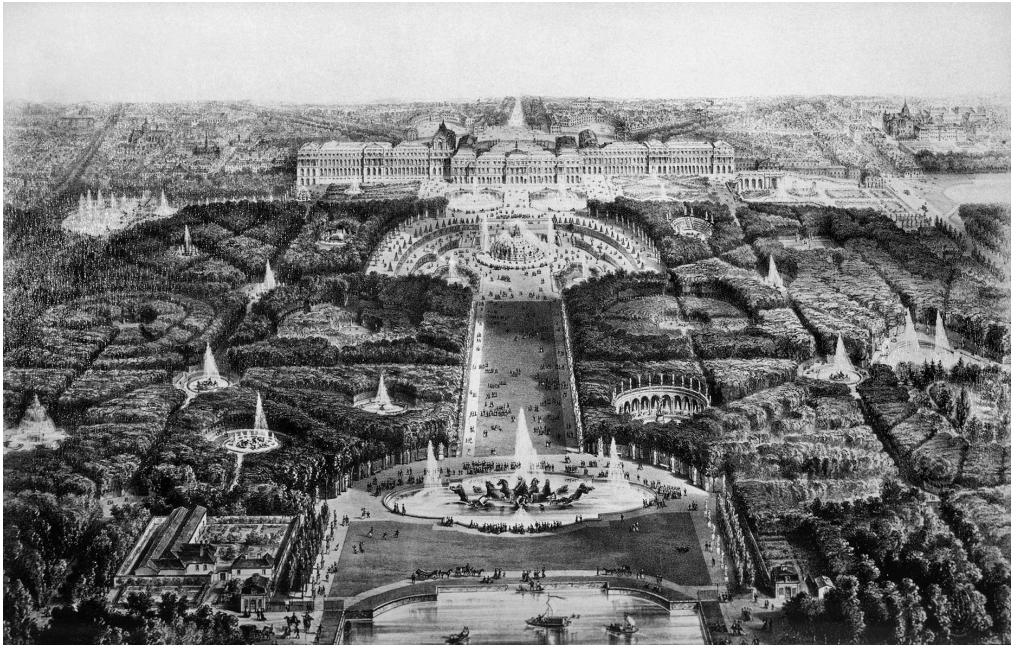
A šaltinis. LAIŠKAS LIUDVIKUI XIV

Štai jau trisdešimt metų, kai Jūsų svarbiausieji ministrai išjudino ir sugriovė senuosius valstybės principus, kad iki neregėtų aukštumų iškeltų Jūsų valdžią <...>. Liautasi kalbėti apie valstybę ir įstatymus, imta kalbėti apie karalių ir jo užgaidas. Jūsų pajamos ir išlaidos išaugo iki begalybės. Jūs buvote iškeltas iki dangaus todėl, kad, kaip buvo sakoma, nustelbėte visų savo pirmtakų didybę, tai yra todėl, kad nuskurdinote visą Prancūziją, idant gyventumėte savo Rūmuose pasibaisėtinoje ir nepagydomoje prabangoje.

Jūsų tauta, kurią turėtumėte mylėti kaip savo vaiką ir kuri iki šiol taip žavėjosi Jumis, miršta badu. Žemdirbyste beveik nesiverčiama; miestai ir kaimai tuštėja; amatai nyksta ir nebeišmaitina darbininkų; prekyba sužlugusi.

B šaltinis. JOKŪBO I MINTYS (ANGLIJA)

Monarchija yra aukščiausias dalykas žemėje, nes karaliai yra ne tik Dievo pavaduotojai žemėje ir sėdi Dievo soste, bet netgi paties Dievo yra vadinami Dievais <...>. Tai, kas susiję su karaliaus valdžios paslaptimi, negali būti teisėtai diskutuojama, nes tai reikštų griežtai kritikuoti valdovų silpnybes ir atimti mistinę pagarbą, priklausančią tiems, kurie sėdi Dievo soste.

11. Kurį istorijos laikotarpį iliustruoja šaltiniai? Nurodykite laikotarpio chronologines ribas amžių tikslumu. **3 taškai**

12. Kuriame amžiuje parašytas A šaltinis? Kas buvo Liudvikas XIV ir kurioje šalyje vyko šaltinyje aprašyti įvykiai? **3 taškai**

13. Remdamiesi A šaltiniu įvardykite Liudviko XIV valdymo būdą ir nurodykite du tokio valdymo požymius. **3 taškai**

14. Kaip Liudviko XIV valdymą vertina A šaltinio autorius? Pateikite iš šaltinio du argumentus, kuriais autorius grindžia tokį vertinimą. **3 taškai**

15. Remdamiesi B šaltiniu nurodykite, kas buvo Jokūbas I. Paaiškinkite jo vartojamą sąvoką *monarchija*. **3 taškai**

16. Remdamiesi B šaltiniu nurodykite, kokiam valdymo būdui pritarė Jokūbas I. Kokiu argumentu jis grindė savo nuomonę? **3 taškai**

17. Paaiškinkite, ar Jokūbui I pavyko įgyvendinti valdymą, apie kurį jis kalba B šaltinyje. Savo atsakymą pagrįskite istoriniu faktu. **2 taškai**

18. Remdamiesi C šaltiniu paaiškinkite, kas yra rūmai. Finansiniu ir kultūriniu požiūriu įvertinkite Versalio rūmus. Nurodykite rūmų ir parko architektūros stilių. **3 taškai**

19. Paaiškinkite, kuris iš A ir B šaltiniuose minimų asmenų gyveno Versalio rūmuose. Remdamiesi pasirinktu šaltiniu nurodykite, kaip rūmų įrengimas paveikė šalies, kurioje jie buvo pastatyti, ekonomiką. **2 taškai**

20. Palyginkite A ir B šaltinių autorių požiūrį į valstybės valdymą. Remdamiesi pateiktais šaltiniais ir žiniomis išsakykite argumentuotą nuomonę apie juose aprašomą valdymo būdą. **5 taškai**

TESTAS

II VARIANTAS

(į kiekvieną klausimą yra tik po vieną teisingą atsakymą, vertinamą **1 tašku**)

1. Pasirinkite teisingą chronologinę įvykių seką:

A. Generalinių luomų paleidimas Prancūzijoje.

B. Liublino unijos paskelbimas.

C. Abiejų Tautų Respublikos karų su Rusija ir Švedija pabaiga.

D. Liudviko XIV valdymo pradžia Prancūzijoje.

A. A; C; D; B.

B. B; D; A; C.

C. C; D; A; B.

D. D; A; B; C.
2. XVIII a. Šventojoje Romos imperijoje:

A. Išleista pirmoji Biblija.

B. Kūrėsi luominė visuomenė.

C. Plačiausiai vartota vokiečių kalba.

D. Pradėtos spausdinti knygos.
- 20
- Korepetitorius
- I užduočių paketas
- 21